

FD Henri Sijthoff-prijs 2023

Inhoudsopgave

De FD Henri Sijthoff-prijs.....	1
De jury.....	2
Het juryrapport.....	3
De criteria voor de beoordeling.....	14
Winnaars FD Henri Sijthoff-prijs (per jaar).....	15
Winnaars FD Henri Sijthoff-prijs (per bedrijf).....	18
Overig.....	20

De FD Henri Sijthoff-prijs

Sinds de oprichting in 1954 dient de FD Henri Sijthoff-prijs als een stimulans voor het Nederlandse bedrijfsleven om de verslaglegging te verbeteren. Dat wordt breed opgevat: er wordt naast het jaarverslag ook gekeken naar tussentijdse verslaggeving, (analisten)presentaties en de financiële website.

De prijs

De FD Henri Sijthoff-prijs bestond aanvankelijk uit een bronzen plaquette, brons op hout, van kunstenaressen en beeldhouder Gra Rueb.

Sinds 1969 fungeert een replica van het beeldje van een krantlezende man van de beeldhouwer Pieter d'Hont als de FD Henri Sijthoff-prijs. Het originele beeldwerk heeft lange tijd aan de drukke zijde van het Amsterdamse Damrak gestaan. In 1969 werd dat aan de Gemeente Amsterdam aangeboden door Het Financieele Dagblad ter herinnering aan het feit dat 100 jaar daarvoor – in 1864 – de Dagelijksche Beurscourant werd opgericht, een van de bladen waaruit Het Financieele Dagblad is voortgekomen. Inmiddels is het beeldwerk te vinden aan de voorzijde van het gebouw aan het Prins Bernhardplein waar momenteel Het Financieele Dagblad is gevestigd.

De FD Henri Sijthoff-prijs zelf is genoemd naar de vader van de heer H.A.H. Sijthoff, die op het moment van instelling van de prijs directeur was van de uitgeverij van Het Financieele Dagblad.

De jury

Een jury beoordeelt welke ondernemingen op grond van hun externe verslaggeving in aanmerking komen voor de FD Henri Sijthoff-prijs. De jury bestaat uit:

prof. dr. P.A.M. Sampers (voorzitter)

hoogleraar Financial Accounting aan de Universiteit Maastricht en lid van raad van commissarissen bij Servatius Wonen. Voormalig voorzitter van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Mw. drs M. A. Scheltema

bestuursadviseur, commissaris (o.a. De Nederlandsche Bank en Nedap) en raad bij de Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam.

drs. J.T.M. Julicher

Interim-voorzitter Commissie Financiële Sector Klimaatakkoord, bestuurslid Netherlands Advisory Board on Impact Investing en commissaris bij Meijers Assurantiën. Voormalig ceo en cio van ASR Vermogensbeheer.

*Van links naar rechts: Jack Julicher, Margot Scheltema en Peter Sampers (voorzitter)
Foto: Tammy van Nerum*

Het juryrapport

Algemene bevindingen

‘Geachte lezer,’ zo beginnen tegenwoordig steeds meer jaarverslagen. Waar in de jaren negentig nog ‘geachte aandeelhouder’ de gebruikelijke aanhef was in het voorwoord van de bestuursvoorzitter, richt de hedendaagse ceo zich op een breder lezerspubliek. En terecht. De jury van de FD Henri Sijthoff-prijs bepleit al jaren dat het jaarrapport méér moet zijn dan een balans en een winst-en-verliesrekening. Uiteraard moeten de cijfers in de rapportage correct in, maar ook de strategie, de marktpositie, de klanttevredenheid, de risico’s en de gevolgen voor klimaat en milieu zijn een onlosmakelijk onderdeel van een goed jaarverslag en een goede communicatie van een bedrijf. De jury constateert met tevredenheid dat steeds meer bedrijven het ‘stakeholdermodel’ omarmen.

Dat is goed omdat niet alleen aandeelhouders, maar ook klanten, leveranciers, kredietverschaffers, (potentiële) werknemers en omwonenden — en dan is de lijst vast nog niet compleet — mogen weten wat de afwegingen zijn die het bedrijf heeft gemaakt. De jury bekroont dit jaar voor de 70e keer de ondernemingen die binnen hun categorie deze communicatie het best hebben verzorgd.

Het valt de jury op dat het algemene kwaliteitsniveau weliswaar ongeveer gelijk is gebleven, maar dat er naast bedrijven met verbeteringen, ook bedrijven zijn met een dalende trend in de transparantie van de verslaggeving. Wisselingen in de raad van bestuur van het bedrijf blijken gevolgen te hebben voor de mate van openheid, en dat gaat beide kanten op.

Bedrijven hanteren vaak eigen winstbegrippen, naast het winstbegrip dat verplicht voortvloeit uit de IFRS-regels. Er zijn zeker situaties waarin een

aangepast winstbegrip voor meer duidelijkheid zorgt, maar het risico is dat het bestuur dit winstbegrip beter kan sturen. De jury stelt vast dat succesvolle bedrijven erin slagen om hun boodschap te brengen zonder alternatieve winstbegrippen.

De jury pleit al jaren voor meer openheid rond de vertrouwelijke ‘management letter’ waarin de accountant aandachtspunten opsomt. Het goede nieuws is dat steeds meer auditcommissies binnen de Raad van Commissarissen (RvC) daarover rapporteren, maar helaas blijven de bedrijven die op dit punt open zijn, eerder uitzondering dan regel. Dit is echter een differentiërende factor, naast transparantie over tekortkomingen en vervolgstappen bij een aantal bedrijven is er bij anderen sprake van een absolute stilte.

De verslaggeving rond duurzaamheid wordt beter. Alle ondernemingen besteden naast financiële informatie ook aandacht aan niet-financiële informatie over bijvoorbeeld klimaat en milieu, tevredenheid van klanten en medewerkers. Die informatie wordt meer en meer geïntegreerd gepresenteerd. Dat vindt de jury een goede ontwikkeling. In toenemende mate wordt bijvoorbeeld klimaatbelasting gemeten en gerapporteerd; ook voor stikstof is steeds meer aandacht. Niet alles is eenduidig te meten en bedrijven worstelen daar zichtbaar mee. Vrijwel alle bedrijven rapporteren over hun CO₂-voetafdruk (scope 1 en 2 en steeds vaker scope 3) en hebben doelstellingen voor 2030. Ook is soms goed te lezen dat ze niet goed raad weten met de tijdspaden om het doel van klimaatneutraliteit in 2050 te halen.

De jury is erg positief over het feit dat steeds meer informatie aangeboden wordt en dat over het algemeen ook duidelijk wordt uitgelegd waarom die informatie relevant is. Een zogeheten materialiteitsanalyse is al bijna standaard. Toch geeft dit ook aanleiding tot zorg. Verslagen worden alleen maar omvangrijker. Juist de materialiteitsanalyse zou ook

aanknopingspunten moeten bieden om te besluiten welke informatie minder essentieel is en beter beknopt of helemaal niet opgenomen hoeft te worden. De jury begrijpt niet waarom elk jaar hoofdstukken vol geschreven worden over governance en de risicobeheersingsystematiek terwijl die niet veranderd zijn. Een verwijzing naar de website van de onderneming zou dan ook voldoende zijn. Daarnaast zou het goed zijn als ondernemingen zich bij het toevoegen van nieuwe informatie ook afvragen wat elders weggelaten kan worden om het verslag compact en leesbaar te houden.

Andere niet-financiële punten krijgen ook meer aandacht. Zo lijkt er meer aandacht te zijn voor veiligheid op het werk en incidenten daarmee. Ook diversiteit en inclusie krijgen meer aandacht. Daarbij vallen twee dingen op: als het om migratieachtergrond gaat, is het moeilijk te meten. En als het om beleid gaat, lijkt (rapportage over) inclusief personeelsbeleid voor verbetering vatbaar. Ook over de 'gender pay gap' wordt te weinig gerapporteerd.

Een aandachtspunt van de jury is ook hoe bedrijven omgaan met slecht nieuws. Dat wordt erg verschillend behandeld: sommige bedrijven moffelen het weg, andere zijn er veel eerlijker en opener over. Zo was bijvoorbeeld supermarktconcern Jumbo open over een justitieel onderzoek bij leden van de oprichtersfamilie. En zo hoort het.

Al jaren vraagt de jury om betere verslagen van de RvC. Wat waren de grote discussiepunten? Hoe is de raad betrokken bij de strategie, waar lagen dilemma's en uitdagingen en wat is daarmee gedaan? Wat waren de uitkomsten van de zelfevaluatie, en de verbeterpunten? Langzaam maar zeker is de verbetering daar zichtbaar. De situatie is nog lang niet ideaal, maar de tijd is voorbij dat het verslag voornamelijk bestond uit een opsomming van het aantal vergaderingen en een aanwezigheidspercentage. Echter, bij familiebedrijven is de tijd stil blijven

staan. Daar is het RvC-verslag nog uiterst mager – mogelijk een reflectie van de soms beperkte invloed die commissarissen hebben bij veel familiebedrijven.

Ook dit jaar waren er in alle drie de categorieën (AEX-bedrijven, overig beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd) weer genoeg kandidaten. De jury kijkt of er bij de potentiële winnaars sprake is van een verbetering. Maar uiteindelijk zijn de winnaars natuurlijk de ondernemingen die in hun categorie het best voldoen aan de zware eisen die worden gesteld aan de FD Henri Sijthoff-prijs.

Categorie AEX-bedrijven

Bij de grootste fondsen aan het Damrak zijn de laatste ontwikkelingen op verslaggevingsgebied het beste af te lezen. Er is meer aandacht voor duurzaamheid en klimaat. Net als dat de toelichting over personeel en diversiteit toeneemt. Zo is steeds meer te lezen over onderzoeken naar werknemerstevredenheid en het aandeel vrouwen in de top.

Wel moet de jury constateren dat er weinig aandacht is voor kostenstijgingen, zoals die van grondstoffen en personeel. De meeste bedrijven besteden inmiddels aandacht aan cybersecurity, maar dat zou meer systematisch kunnen. Een bedrijf als KPN besteedt in een apart hoofdstuk aandacht aan dit onderwerp. Het valt de jury op dat er nog weinig aandacht is voor (de gevolgen) van artificial intelligence. Daar hoopt de jury volgend jaar wel meer over te lezen. De toonzetting van de verslagen lopen sterk uiteen: van ingetogenheid tot borstklopperij.

Genomineerd zijn (in alfabetische volgorde):

Aegon

De verslaggeving van de grote verzekeraar heeft zelden een Sijthoff-nominatie opgeleverd, maar de laatste jaren is de kwaliteit sterk verbeterd. Het verslag is goed leesbaar; er is een duidelijke strategieparagraaf inclusief aandacht voor 'purpose'; en de risicoparagraaf is in orde — wat ook verwacht mag worden van een bedrijf uit deze sector. Handig is dat het verslag begint met een overzicht van de per kwartaal gerealiseerde zogeheten milestones. Ook is er aandacht voor de business-omgeving en wordt er gerapporteerd over de CO₂-voetafdruk van de beleggingen. Er is veel aandacht voor de financiële informatie waarbij sterk gesteund wordt op alternatieve niet-IFRS-winstbegrippen. Het bedrijf heeft ook veel aandacht voor de medewerkerstevredenheid, elk kwartaal zelfs.

Ze komen ook terug op een eerder aangekondigd kostenbesparingsprogramma.

Het RvC-verslag is over het algemeen goed. Daarbinnen vooral veel informatie van het risico-comité maar helaas minder van het audit-comité. Positief is de zelfevaluatie.

Minpunten zijn er ook. Er is geen audit gedaan op niet-financiële data, en dat kan eigenlijk niet meer. Daar staat wel tegenover dat voor de niet-financiële prestaties duidelijke en gekwantificeerde doelstellingen voor 2023-24 opgenomen zijn. Wel is er iets te veel 'consultant-speak' in de tekst. Er zijn dubbelingen in het rapport.

Wat verder ontbreekt, is een duidelijke toelichting op de afboeking van €2,5 mrd bij de grote transactie waarbij de Nederlandse activiteiten zijn verkocht aan ASR. Ook een transactie met de Vereniging Aegon had duidelijker moeten worden uitgelegd.

ASML

Het beroemde bedrijf uit Veldhoven weet goed uit te leggen wat ze precies doen. Ook de markttrends weet ASML duidelijk te schetsen. Veel aandacht voor efficiënt energiegebruik, CO₂-voetafdruk (inclusief scope 3) en circulaire economie, tijdpaden en rapportage over de performance. Een grapje erbij verhoogt de duidelijkheid en schetst tevens een technisch probleem in de huidige samenleving, namelijk dat het downloaden van alle beschikbare data 1,8 miljard jaar zou kosten — waarna er droogjes staat: 'a very long day at the office'.

Goed ook dat reclamepraat en borstklopperij achterwege blijven. Al in het begin van het verslag is te lezen: een goed jaar, maar het had beter gekund. Er is een duidelijke materialiteitsanalyse opgenomen die laat zien

welke duurzaamheidsthema's voor ASML belangrijk zijn. De thema's worden daarna in het verslag consequent behandeld.

Positief is ook de grote betrokkenheid die blijkt uit het verslag van de raad van commissarissen. Het RvC-verslag is uitgebreid — over de remuneratie misschien iets te uitgebreid. Verder is ESG (de criteria op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur) een belangrijk onderdeel van het verslag. Zo wordt duidelijk ingegaan op hergebruik van oude apparatuur.

De risicoparaagraaf kan beter. Het blijft te veel bij een beschrijving van mogelijk onheil. Liever leest de jury ook een prioritering, hoe risico's zich in de tijd ontwikkelen en welk beleid er is om risico's te mitigeren.

Een ander kritiekpunt betreft wat gezegd wordt over China. Er wordt vooral gezegd: het raakt ons niet zo. En verder: het wordt door overheden aan ons opgelegd. Hier had ASML transparanter moeten zijn.

KPN

Ook KPN komt met een goed leesbaar, to the point verslag. Het komt compleet en volledig over. De waardeketen wordt goed beschreven. Ook de SWOT-analyse ziet er eerlijk uit. Het verslag blijft redelijk compact. Dat is mogelijk omdat meer gedetailleerde toelichtingen en formele zaken in bijlagen zijn opgenomen.

De klanttevredenheid loopt terug, en daar is KPN open en eerlijk over. Het bedrijf geeft blijk van een sociaal hart. Zo is er ook veel aandacht voor betrokkenheid van medewerkers. Die wordt niet alleen gemeten maar KPN legt ook uit waardoor de tevredenheid is gedaald en welke stappen genomen zijn om daar iets aan te doen. Goed is ook de risicoparaagraaf: strak, en wat heel mooi is, veel aandacht voor cyberrisico's. Zo hoort het. Het verslag heeft ook een kadertje met uitdagingen, dat nuttig is.

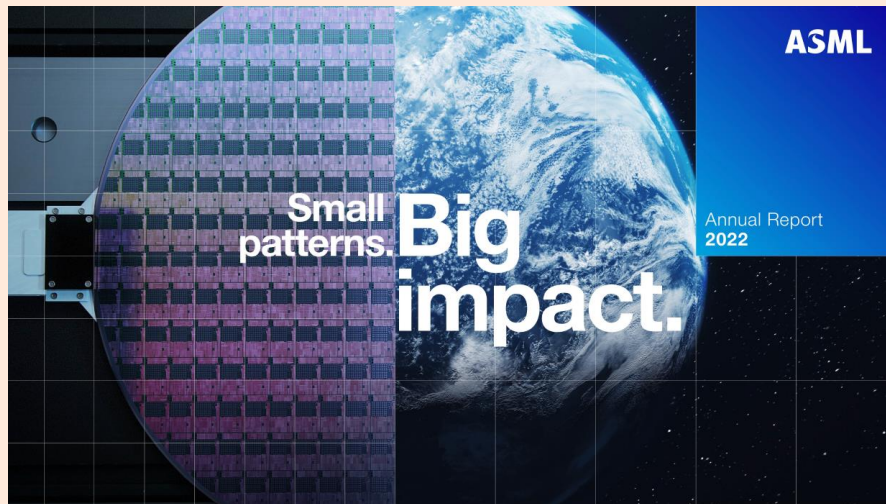
Binnen het RvC-verslag valt op dat het audit-comité met een eigen mening naar voren durft te komen. Dat is openheid die gewaardeerd wordt.

Opmerkelijk in het verslag is dat de ceo zeer kort van stof is — wat wordt gecompenseerd door een cfo die desgevraagd meer duiding geeft over onderliggende factoren en verbanden.

Minder sterk is dat het jaarverslag af en toe wel erg intern gericht is. Ook de KPI's zijn niet erg goed, en de toelichting daarop is ook vrij mager.

En de winnaar is...

ASML heeft al jaren een goede communicatie en goede jaarverslagen. Het bedrijf is eerder al genomineerd. Het laatste jaar ziet de jury dat het bedrijf door gaat het verslag te verbeteren, en dat gaf de doorslag.

Categorie overige beursfondsen

De categorie overige beursfondsen kent traditiegetrouw een zware competitie. Een aantal bedrijven heeft zijn verslaggeving goed op orde. Daardoor komen regelmatig dezelfde bedrijven voor op de shortlist dat door de redactie jaarlijks aan de jury wordt gestuurd. Dat betekent niet dat de andere bedrijven uit beeld zijn. Jaarlijks wordt ook aandacht besteed aan nieuwe kanshebbers. De realiteit is helaas dat die vaak nog net tekort komen om door de jury te worden genomineerd. Dit jaar is er wel goed nieuws te melden: er is een nieuwkomer onder de genomineerden in deze categorie.

Genomineerd zijn (in alfabetische volgorde):

BAM Groep

BAM Groep — de nieuwkomer — heeft een duidelijke verbeteringslag doorgevoerd. Dat heeft mogelijk te maken met de transformatie dat het bedrijf heeft doorgevoerd om de risico's van de portefeuille te verminderen, onder meer door minder risico's te nemen bij het aannemen van projecten als het afstoten van verlieslatende activiteiten. Ook de topstructuur is aangepast. De transformatie wordt zowel in het verslag van de raad van bestuur als in dat van de raad van commissarissen duidelijk omschreven.

De opbouw van de verslaggeving is goed: eerst een introductie, gevolgd door de waardecreatie, de stakeholderanalyse en daarna worden de activiteiten toegelicht. Voor een aannemingsbedrijf is het zonder meer een inzichtelijk verslag geworden.

Positief is bovendien dat BAM Groep al laat zien zich voor te bereiden op de nieuwe duurzaamheidsrichtlijn, de zogenoemde CSRD. En dat inclusief

de meest verregeande effecten, die van de gehele waardeketen (scope 3 genoemd). Daarmee lopen ze binnen hun categorie vooruit. Verder geven ze niet alleen een financiële vooruitblik naar het komende jaar maar dat doen ze ook voor sociale en milieuaangelegenheden. Dat ze er in hun bedrijf duidelijk mee bezig zijn blijkt onder meer uit het elektrificeren van de machines en het meten van de werknemerstevredenheid. Verder is er bovengemiddelde aandacht voor hergebruik van materialen en circulariteit en de maatschappelijke bijdrage van projecten.

Wel moet de jury opmerken dat het bedrijf achterloopt op diversiteit en inclusie. Dat is wellicht wat lastig, aangezien op de werkvloer nog heel veel mannen rondlopen. Daar tegenover staat dat veel aandacht wordt besteed aan de veiligheid. Een klein kritisch punt daarbij is dat er twee dodelijke ongevallen zijn geweest waarmee het bedrijf in het verslag erg zakelijk is omgegaan. In het commissarissenverslag van de commissie 'Health, Safety and Sustainability' komt het zelfs niet ter sprake. Daar past wel iets meer empathie bij.

Daartegenover steekt de toelichting over de Fiod-inval bij een dochterbedrijf beter bij af. Dat is volgens de jury uitgebreider toegelicht, tot en met in het verslag van de commissarissen en de accountant aan toe.

PostNL

Het post- en pakketbedrijf is een voorbeeld van hoe diep ESG in de wortels zit. Dat blijkt onder meer uit de vele kengetallen en toelichtingen over milieu, klanten en personeel die in de verslaggeving voorbij komen. Het is op een prettige manier geïntegreerd met de financiële verslaggeving.

Het bedrijf is open over negatieve ontwikkelingen. Zo is het positief dat in het voorwoord van de ceo de strafrechtelijke kwestie in België aan bod

komt. De toelichting is weliswaar beperkt, maar de jury heeft hier begrip voor gezien de rechtszaak nog gaande is.

Niet alleen niet-financieel maar ook financieel heeft PostNL een duidelijk verhaal. Het waardecreatiemodel biedt een goed inzicht en er is een uitgebreide en heldere toelichting over de strategie. Er wordt transparant gerapporteerd over medewerkers tevredenheid maar ook over de tevredenheid van de distributiepartners waar PostNL mee werkt. Dat is belangrijk voor het bedrijfsmodel en laat zien dat de druk hoog is.

Wel is het een kritisch punt dat het bedrijf soms een beetje te positief overkomt. Zoals over personeel. De tevredenheid onder werknemers is gedaald en de jury vindt dat dit door het bestuur onvoldoende is toegelicht.

En financieel blijkt dat uit de genormaliseerde winstcijfers. Die zijn op veel plekken gecorrigeerd voor de kosten voor de aanpassing van het pensioenstelsel. Dat wordt pas laar in het jaarverslag toegelicht. De uitleg is helder, maar pas laat wordt duidelijk hoe materieel de gevolgen zijn, met een eenmalige kostenpost van ruim €1,3 mrd.

TKH Group

TKH Group heeft een goede financiële toelichting. Het is een consistent verhaal, altijd dezelfde KPI's, ook in de analistenpresentaties. De hoofdlijnen, voor de drie divisies, bevat een uitgebreide toelichting op de activiteiten.

Die toelichting heeft niet alleen betrekking op de prestaties, maar ook de trends zijn helder beschreven. Duidelijk is uitgelegd waar de winst vandaan komt en hoe is omgegaan met de schaarste aan componenten.

Ook goed is de uitleg over de softwareontwikkeling die is geïntegreerd binnen het bedrijf. Innovatie wordt blijkbaar sterk gestimuleerd binnen het bedrijf. Minder helder is de uitleg over een niveau lager in het bedrijf: de financiële prestaties van de dochterbedrijven die onder de drie divisies vallen. Het bedrijf bestaat relatief gezien uit heel verschillende activiteiten. En het inzicht van die aparte entiteiten schiet helaas tekort.

Er zijn enorme stappen gezet op het gebied van duurzaamheid. Niet alleen worden de ambities benoemd, maar ook wordt duidelijk aangeven waar het bedrijf nu staat. Er is een focus op de kansen die duurzaamheid in de maatschappij met zich meebrengt. Daardoor is er wel wat minder aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid voor het milieu.

Een korte maar overzichtelijke — en inzichtelijk — voorwoord van de ceo. Daarin wordt ook een groot respect uitgesproken over zijn team in Oekraïne. Voor deze menselijke noot heeft de jury waardering.

Ook is de jury positief over de toelichting van de commissarissen over hoe ze om zijn gegaan met de grote tegenstem over het beloningsbeleid in de jaarvergadering in 2021. Ook is er lof over de toelichting van de auditcommissie dat ingaat op de aandachtspunten die zijn genoemd in de management letter en welke acties genomen.

En de winnaar is...

*Elk van de genomineerden heeft duidelijk zijn eigen pluspunten. BAM Groep onderscheidt zich met een enorme inhaalslag en was nog niet eerder genomineerd voor de FD Henri Sijthoff-prijs. PostNL heeft al jaren zijn verslaggeving goed op orde en was als gevolg vaker genomineerd in eerdere jaren. Dat geldt ook voor TKH Group dat financieel gezien een consistent verhaal vertelt over zijn activiteiten, ook in de analistenpresentaties. De keuze is uiteindelijk op **PostNL** gevallen. Dat komt onder meer door de uitgebreide toelichting over de strategie en het stakeholdersdenken dat — vergeleken met de andere genomineerde bedrijven — het verst is doorgevoerd.*

Categorie niet-beursgenoteerde bedrijven

Bij de categorie niet-beursgenoteerd worden jaarlijks meer dan vijftig bedrijven langs de lat gelegd door de redactie van Het Financieele Dagblad. Dat varieert van overheidsbedrijven die verantwoording moeten afleggen tot aan grote familiebedrijven die in grote mate vrij zijn in hun transparantie. Dit betekent ook dat de kwaliteit van de verslaggeving zeer sterk varieert.

Genomineerd zijn (in alfabetische volgorde):

Alliander

Het jaarverslag van Alliander komt over als een eerlijk verslag. Het bedrijf is openhartig over de uitval op het elektriciteitsnet en komt daarbij zelfs met een spijtbetuiging. Uitgebreid is uitgelegd is dat het midden in de energietransitie zit met het dilemma om het netwerk in stand houden en vergroten. Interessant daarbij is het hoofdstuk 'dilemma's and lessons learned'. Ook biedt de kaart met congestieplekken interessante inzichten.

De toelichting op de financiële cijfers is uitgebreid, met een consequente beschrijving van het beleid. Er is een goede beschrijving van de markt en ook aandacht voor slecht nieuws (zoals een datalek). De strategie is helder uitgelegd, net als het waardecreatiemodel. De risicoparagraaf is voorzien van mitigerende maatregelen. Heldere doelen, niet alleen financieel maar ook niet-financieel. Die doelen worden ook in een duidelijke context geplaatst doordat het verslag begint met een goed uitgewerkt en actuele materialiteitsanalyse. Ook het overzicht van dilemma's en leerpunten dat anderhalve pagina beslaat laat zien dat Alliander nagedacht heeft over de vraag welke informatie nuttig is voor belanghebbenden.

De RvC laat zien aandacht te hebben voor de lange termijn. Er is een goede toelichting op de zelfevaluatie, dat zie je niet vaak terug.

Alliander heeft veel aandacht voor impact op de maatschappij en voor energiearmoede. Ze meten de impact, zoals de CO₂-emissie (variërend van scope 1 t/m 3). Een gemiste kans daarbij is dat ze vooruit hadden kunnen kijken naar de nieuwe duurzaamheidsrichtlijn, de CSRD. Er zijn een aantal andere bedrijven die dat wel hebben gedaan. Die verbetering hebben ze laten liggen.

Goed is de uitleg over veiligheid, zoals dat ze er nog niet zijn en wat er aan verbeterd moet worden. Ook de commissarissen besteedt daar in zijn verslag aandacht aan.

Schiphol Group

chiphol levert jaarlijks een goed jaarverslag af, met veel aandacht voor duurzaamheid. De financiële paragraaf is in vergelijking met andere niet-beursgenoteerde bedrijven relatief uitgebreid. Er is een duidelijke beschrijving van de SWOT-analyse (sterkte-zwakteanalyse) en er is een goed verhaal over de waardecreatie, waarbij ook aandacht is voor de lokale luchthavens.

Het risicomanagement is goed beschreven, aangevuld met onder meer de mitigerende maatregelen. Er is een uitgebreide paragraaf over duurzaamheid en zijn daarbij bovendien enorm ambitieus. Niet alleen willen ze CO₂-neutraal zijn tegen 2030, maar ook netto afval-neutraal. Schiphol heeft ook al nagedacht over de verwachte impact van de nieuwe CSRD en de materialiteitsanalyse gebaseerd op de in die richtlijn voorgeschreven dubbele materialiteit waarbij zowel gekeken wordt naar de invloed van de omgeving op de onderneming maar ook expliciet naar de invloed die de onderneming op de omgeving heeft.

Wel lees je de enorme worsteling in het verslag, met de coronajaren en het herstel daarna. Het bedrijf stond in 2022 voor grote uitdagingen en kende als gevolg een ceo-wisseling. Het is zonder meer bewonderingswaardig wat de onderneming heeft gedaan om alles weer op de rit te krijgen, maar daartegenover staat dat de jury van het bestuur wel empathie mist voor de ellende en de boosheid van de klant.

Er wordt maar kort ingegaan op het vertrek van de voormalige ceo Dick Benschop: daar is iets te gemakkelijk mee omgegaan. Het voorwoord van de huidige ceo Ruud Sondag typeert wellicht de man: het is kort, maar duidelijk blijkt dat hij is gekomen om de zaken recht te zetten.

Die worsteling van het bedrijf leidt nu wel tot een betere risicoparagraaf; goed is dat er een prioritering is aangebracht. Ze realiseren zich meer de risico's. Ook is het verslag van de RvC beter geworden. Daar wordt duidelijker toegelicht dat de laatste jaren tegenvallend waren. Wel schiet de toelichting over de niet behaalde doelen tekort: daar had de jury graag wat meer over gelezen. Ook was meer toelichting op zijn plaats geweest over het waarom van de verkoop van het belang in Groupe ADP.

Van Oord

Het jaarverslag van Van Oord is helder, al vanaf het begin, niet te lang en to the point. Het verhaal is goed opgebouwd, helder gestructureerd, vooral ook vanuit de stakeholder-benadering. Je kunt goed herkennen dat het een familiebedrijf is.

Als lezer krijg je meteen een goede indruk wat ze doen. Ze leggen het bedrijfsmodel goed uit. Een ook schetsen ze duidelijk de uitdagingen, net als de dilemma's — zoals de lange lead times van de bouw van schepen — en de risico's. Het waardecreatiemodel is simpel, maar helder. Duidelijk is waar de winst vandaan komt. Dat wordt ook per divisie duidelijk uitgelegd.

Het bedrijf is transparant over Rusland en dat het hen geld heeft gekost, net als de lage rendementen die ze halen met de offshorewindactiviteiten.

Ze lopen in de categorie niet-beursgenoteerd voor met toelichting over de nieuwe duurzaamheidsrichtlijn, de CSRD. Vermeldingswaardig is ook dat ze een externe sustainability board hebben. Het bedrijf richt zich steeds meer richt op wind op zee, maar blijft investeren in olie en gas vanwege de energiezekerheid. Eerlijk wordt aangegeven dat dat lastig is.

Wel zijn er een aantal verbeterpunten. Het verslag van de RvC is mager te noemen, maar is inherent aan familiebedrijven in het algemeen. Zo wordt alleen de agenda genoemd van wat ze hebben besproken, maar niet wat er mee is gedaan en ook geen zelfevaluatie met de verbeterpunten. Bovendien is het voorwoord van de ceo iets te veel gericht op de financiën. Bij de risicoparagraaf ontbreken de mitigerende maatregelen.

En de winnaar is...

De genomineerden hebben elk sterke punten waarmee ze zich in positieve zin onderscheiden. Uiteindelijk kiest de jury voor **Alliander** als winnaar. De belangrijkste beweegreden is dat het bedrijf een in heldere taal zijn verhaal doet en niet om de dilemma's heen draait. Het verwerkt maatschappelijk verantwoord ondernemen goed in zijn verhaal en besteedt een bovengemiddelde aandacht aan veiligheid.

Over het selectieproces

Aan het begin van de zomer is de redactie van Het Financieele Dagblad gestart om een lijst met bedrijven te beoordelen in het kader van de FD Henri Sijthoff-prijs. In de lijst zijn 110 beursgenoteerde bedrijven en 60 niet-beursgenoteerde opgenomen. De redactie heeft op basis van de criteria een short list gemaakt voor de jury. Voor elk van de drie categorieën zijn vijf bedrijven doorgestuurd. De juryleden hebben afzonderlijk de short list intensief doorgenomen. In een juryvergadering zijn de genomineerden en winnaars vastgesteld.

De criteria voor de beoordeling

1. Helderheid

Het verslag is in duidelijke taal geschreven. Het is geen verkapte reclamefolder. Gemeld wordt wat niet goed is gegaan. Het rvc-verslag is geen droge opsomming, maar biedt inzicht in discussies, punten uit de managementletter etc. De website werkt goed, ook multimediaal. Grafieken zijn van goede kwaliteit. Er is een overzicht van de belangrijkste aandeelhouders en andere aandeelhoudersinformatie. Er wordt aangegeven op welke punten wordt afgeweken van de (nieuwe) corporate governance code.

2. Financiën

Er is een meerjarenoverzicht (bij voorkeur tien jaar) van de kerncijfers. De financiële doelstellingen zijn gemeld, alsmede een vergelijking van de doelen met de realisatie in de afgelopen periode. Er is een duidelijk overzicht van de pensioentoezeggingen en van de financiële situatie bij onderdelen (divisies, landen, etc.). Ook de schuldpositie, inclusief de bankconvenanten, ontbreekt niet.

3. Strategie en risico's

Wat doet het bedrijf, waar staat het voor? Er is een bedrijfseconomische analyse en een waardecreatiemodel, een Swot-analyse en een materialiteitsmatrix. De risico's worden beschreven, niet als uitputtende lijst om zich juridisch in te dekken, maar om inzicht te bieden in de werkelijke bedreigingen, inclusief een inschatting van de gevolgen als de negatieve scenario's zich daadwerkelijk voordoen. Wat is de 'risk

appetite'? Het verslag biedt een concurrentieanalyse en schetst de marktontwikkelingen. Wat zijn de investeringsplannen? Hoe zit het met innovatie en met de kpi's? Wat wordt gedaan aan talentontwikkeling? Hoe staat het met de cybersecurity?

4. Maatschappij

Wie zijn de belanghebbenden, de stakeholders? Wat is de maatschappelijke verantwoordelijkheid van het bedrijf? Welke invloed heeft nieuwe wetgeving? Wat zijn de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en wat is er op dat vlak al bereikt? Hoe ziet het diversiteitsbeleid eruit en hoe het beloningsbeleid en het fiscaal beleid: waar wordt hoeveel betaald? Hoe wordt omgegaan met mensenrechten? Wat is de relatie met de or? Wat is het effect van klimaatverandering op bedrijf? En wat van geopolitieke spanningen?

Historie ontwikkeling FD Henri Sijthoff-prijs criteria:

De normen die gelden voor de FD Henri Sijthoff-prijs werden vastgesteld in 1956, aangevuld in 1969 en in 1974, en in 1983 en 1995 opnieuw geformuleerd.

In 2001 zijn de normen gemoderniseerd. De periode van uitsluiting van prijswinnaars is ingekort van vijf naar twee jaar.

In 2003 zijn de criteria uitgebreid, aangepast aan nieuwe ontwikkelingen zoals IFRS en op het gebied van corporate governance en aangevuld met criteria voor toetsing van de kwaliteit van financiële websites.

In 2007 is een derde prijscategorie voor niet-beursgenoteerde ondernemingen ingesteld en is besloten de beoordeling gelijkelijk te baseren op de kwaliteit van het gedrukte verslag en van de websites.

In 2018 zijn de criteria sterk vereenvoudigd.

Winnaars FD Henri Sijthoff-prijs (per jaar)

Over de financiële verslaggeving van...

- 1953 de Algemene Kunstzijde Unie NV te Arnhem, de Nieuwe Rotterdamse Courant te Rotterdam en de Nederlandsche Middenstandsbank te Amsterdam.
- 1954 de NV Philips' Gloeilampenfabrieken te Eindhoven, de Koninklijke Papierfabrieken van Gelder Zonen NV te Amsterdam en de Amsterdamsche Bank NV te Amsterdam.
- 1955 de Koninklijke Fabrieken Diepenbrock & Reigers te Ulft, de Koninklijke Nederlandse Zoutindustrie te Hengelo en Proost en Brandt NV te Amsterdam.
- 1956 de NV Koninklijke Nederlandse Petroleum Maatschappij te Den Haag, de Stoomvaart Maatschappij 'Nederland' te Amsterdam en NV Berghuizer Papierfabriek v.h. B. Cramer te Wapenveld.
- 1957 de Algemene Kunstzijde Unie NV te Arnhem, de Gelderse Tramweg Maatschappij te Doetinchem en Key & Kramer Asphalt Ruberoid NV te Maassluis.
- 1958 de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV te Den Haag, de NV Ingenieursbureau voor de Bouwnijverheid te Oegstgeest en het Algemeen Fondsenbezit te Amsterdam.
- 1959 de Indola NV te Rijswijk, Mees' Bouwmaterialen NV te Groningen en de NV Philips' Gloeilampenfabrieken te Eindhoven.
- 1960 de Twentsche Bank NV te Amsterdam, Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken NV te IJmuiden en Sikkens Groep NV te Sassenheim.
- 1961 de Amsterdamsche Bank NV te Amsterdam, de NV Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij te Den Haag en Thomassen & Drijver Blikemballagefabrieken NV te Deventer.
- 1962 de Algemene Kunstzijde Unie NV te Arnhem, de Heineken's Bierbrouwerijen Mij. NV te Amsterdam en de Nieuwe Rotterdamse Courant NV te Rotterdam.
- 1963 de NV Koninklijke Zwanenberg-Organon te Oss, NV Ned.-Amerikaansche Stoomvaart-Maatschappij Holland-Amerika Lijn te Rotterdam en NV Verenigde Industrie- en Handelsmaatschappij Vihamij te Arnhem.
- 1964 de Koninklijke Zout-Ketjen NV te Hengelo, de Nationale-Nederlanden NV te Delft en de Apeldoornse Nettenfabriek von Zeppelin & Co. NV te Apeldoorn.
- 1965 de Koninklijke Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek NV te Delft, Blaauwhoed NV te Amsterdam en NV Nederlandsche Apparatenfabriek Nedap te Groenlo.
- 1966 de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV te Den Haag, H.J. Reesink & Co. NV te Zutphen en Assurantieconcern Stad Rotterdam Anno 1720 NV te Rotterdam.
- 1967 Thomassen & Drijver-Verblifa NV te Deventer, Key & Kramer te Maassluis en NV Amev te Utrecht.
- 1968 Albert Heijn NV te Zaandam, NV Industriele Handelscombinatie Holland IHC Holland te Rotterdam, Interlas NV te Soesterberg en Verenigde Nederlandse Uitgeversbedrijven NV (VNU) te Haarlem.
- 1969 de NV Chemische Fabriek 'Naarden' te Naarden, Crane Nederland NV te Deventer, NV Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij te Den Haag en Océ-van der Grinten NV te Venlo.
- 1970 ACF Amsterdam Chemie Farmacie NV te Maarssen, Kon. Textiefabrieken Nijverdal-ten Cate NV te Almelo en Unilever NV te Rotterdam.
- 1971 de NV Uitgeversmaatschappij Æ. E. Kluwer te Deventer, de NV Philips' Gloeilampenfabrieken te Eindhoven en de NV Gebr. Schuitema te Amersfoort.
- 1972 Akzo NV te Arnhem, Koninklijke Wessanen NV te Wormerveer en Landré & Glinderman NV te Diemen.
- 1973 NV Audet te Nijmegen, Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV te Amstelveen en Pakhoed Holding NV te Rotterdam.

1974 Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken NV te Maastricht en NV Nederlandsche Apparatenfabriek Nedap te Groenlo.

1975 NV Nederlandsche Scheepvaart Unie te Rijswijk.

1976 NV ICU/Informatie en Communicatie Unie te Zwolle en Ballast Nedam Groep NV te Amsterdam.

1977 NV v.h. Van Dorp & Co te 's-Hertogenbosch en NV Uitgeversmaatschappij Elsevier te Amsterdam.

1978 NV Koninklijke Bijenkorf Beheer KBB te Amsterdam en Furness NV te Rotterdam.

1979 Douwe Egberts Koninklijke Tabaksfabriek – Koffiebranderijen – Theehandel NV te Utrecht en Samas-Groep NV te Maarssenbroek.

1980 Unilever NV te Rotterdam en VRG-Groep te Diemen.

1981 Ahold NV te Zaandam en Norit NV te Amersfoort.

1982 de NV Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij te Den Haag en de NV Amsterdamse Rijtuigmaatschappij te Amsterdam.

1983 de Koninklijke Emballage Industrie van Leer BV in Amstelveen en NV Verenigde Bedrijven Nutricia in Zoetermeer.

1984 Akzo NV te Arnhem en Grasso's Koninklijke Machinefabrieken NV te 's-Hertogenbosch.

1985 Bürhmann-Tetterode NV te Amsterdam en de NV Verenigde Instrumentenfabrieken Enraf- Nonius te Delft.

1986 NV Philips' Gloeilampenfabrieken te Eindhoven en NV Koninklijke Sphinx te Maastricht.

1987 Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken NV te Maastricht en NV Gemeenschappelijk Bezit VRG te Amsterdam.

1988 Pakhoed Holding NV te Rotterdam en Otra NV te Amstelveen.

1989 Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken NV te IJmuiden en Geveke NV te Amsterdam.

1990 Océ-van der Grinten NV te Venlo en NV IHC Caland te Schiedam.

1991 Koninklijke Ahold NV te Zaandam en Wegener NV te Apeldoorn.

1992 Akzo NV te Arnhem en Holland Colours NV te Apeldoorn.

1993 VNU NV te Haarlem en Atag Holding NV te Ulfst.

1994 NV Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij te Den Haag en NV Hagemeyer te Naarden.

1995 Koninklijke PTT Nederland NV te Den Haag/Groningen en Koninklijke Ten Cate te Almelo.

1996 DSM NV te Heerlen en Heijmans NV te Rosmalen.

1997 ABN Amro NV te Amsterdam en Internatio-Müller NV te Rotterdam.

1998 Koninklijke Philips Electronics NV te Eindhoven en Nutreco Holding NV te Boxmeer.

1999 Burhmann NV te Amsterdam en Geveke NV te Naarden

2000 NV Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij te Den Haag en Libertel NV te Maastricht

2001 Unilever NV te Rotterdam en Heijmans NV te Rosmalen

2002 DSM NV te Heerlen en Sligro Food Group NV te Veghel

2003 TPG NV te Amsterdam en Océ NV te Venlo

2004 ABN Amro Holding NV te Amsterdam en Fugro NV te Leidschendam

2005 Koninklijke Philips Electronics NV te Amsterdam en Nutreco Holding NV te Amersfoort

2006 ING Groep NV te Amsterdam, Eriks Groep NV te Alkmaar en NV Luchthaven Schiphol te Luchthaven Schiphol

2007 Heineken NV te Amsterdam, Fugro NV te Leidschendam en NV Nuon te Amsterdam

2008 TNT NV te Hoofddorp, Arcadis NV te Arnhem en NV Nederlandse Spoorwegen te Utrecht

2009 Randstad Holding NV te Diemen, Mediq NV te Utrecht en Vesteda Groep BV te Maastricht

2010 AkzoNobel NV te Amsterdam, BinckBank NV te Amsterdam en Eureka BV te Zeist

2011 Koninklijke DSM NV te Heerlen, Macintosh Retail Group NV te Maastricht en NV Luchthaven Schiphol te Luchthaven Schiphol

2012 Randstad Holding NV te Diemen, Nutreco NV te Amersfoort en ABN Amro Group NV te Amsterdam

2013 BinckBank NV te Amsterdam en Achmea BV te Zeist

2014 Koninklijke DSM NV te Heerlen, NN Group NV te 's-Gravenhage en NV Luchthaven Schiphol te Schiphol

2015 Randstad Holding NV te Diemen, Sligro Food Group NV te Veghel en Alliander NV te Arnhem

2016 SBM Offshore NV te Schiphol, Fugro NV te Leidschendam en de Volksbank NV te Utrecht

2017 Koninklijke DSM NV te Heerlen, TKH Group NV te Haaksbergen en Royal Schiphol Group NV te Schiphol

2018 Randstad Holding NV te Diemen, Arcadis NV te Arnhem en Alliander NV te Arnhem

2019 Royal Dutch Shell Plc te 's-Gravenhage, Sligro Food Group NV te Veghel en Tennet Holding BV te Arnhem

2020 ASR Nederland NV te Utrecht, Van Lanschot Kempen NV te 's-Hertogenbosch en Swinkels Family Brewers NV te Lieshout

2021 ING Groep NV te Amsterdam, Aalberts NV te Utrecht en N.V. Nederlandse Spoorwegen te Utrecht

2022 ASML Holding N.V. te Veldhoven, PostNL N.V. te 's-Gravenhage en Alliander N.V. te Arnhem

Winnaars FD Henri Sijthoff-prijs (per bedrijf)

Alfabetisch, overgenomen bedrijven zijn onder de naam van de moeder opgenomen.

Aalberts 2021	Crane Nederland 1969
ACF 1970	Van Dorp 1977
Achmea; Eureko 2010, Achmea 2013	Douwe Egberts 1979
Ahold: Albert Heijn 1968, Ahold 1981, 1991	DRU 1955
Air France-KLM: KLM 1958, 1966, 1973	DSM: Gist en Spiritus 1965, 1996, 2002, 2011, 2014, 2017
Akzo Nobel: AKU 1953, 1957, 1962, Kon. Zout 1955, Sikkens 1960, Zwanenberg-Organon 1963, Kon. Zout-Keten 1964, Akzo 1972, 1984, 1992, 2010	Enraf-Nonius 1985
Algemeen Fondsenbezit 1958	Eriks 2006
Alliander 2015, 2018, 2022	Fortis: Amev 1967
ABN Amro: Amsterdamsche Bank 1954, 1961, ABN Amro 1997, 2004, 2012	Fugro 2004, 2007, 2016
Apeldoornse Netten 1964	Furness 1978
ARM 1982	Van Gelder 1954
Arcadis 2008, 2018	Geldersche Tram 1957
ASML 2022	Geveke 1989, 1999
ASR Nederland 2020	Grasso 1984
Atag 1993	Hagemeyer 1994
Audet 1973	HAL 1963
Ballast Nedam 1976	Heijmans 1996, 2001
Berghuizer Papier 1956	Heineken 1962, 2007
BinckBank 2010, 2013	Holland Colours 1992
Bührmann: Proost en Brandt 1955, Bührmann Tetterode 1985, KNP 1974, 1987, VRG 1980 1987, Bührmann 1999	Hoogovens 1960, 1989
Ten Cate 1970, 1995	IHC Caland 1968, 1990
	Imtech: Internatio-Müller 1997
	Indola 1959
	ING: NMB 1953, 2006, 2021
	Ingenieursbureau Bouwnijverheid 1958

Interlas 1968
KBB 1978
Key & Kramer 1957, 1967
KPN: Koninklijke PTT Nederland 1995
Landré & Glinderman 1972
Van Leer 1983
Macintosh 2011
Mees' Bouwmaterialen 1959
Mediq 2009
Nedap 1965, 1974
NN Group: Nationale-Nederlanden 1964, 2014
Norit 1981
NRC 1953, 1962
NSU 1975
NS 2008, 2021
Nuon 2007
Nutreco 1998, 2005, 2012
Nutricia 1983
Océ 1969, 1990, 2003
Otra 1988
Pakhoed: Blauwhoed 1965, Pakhoed 1973, 1988
Philips 1954, 1959, 1971, 1986, 1998, 2005
PostNL: TPG 2003, TNT 2008, 2022
Randstad 2009, 2012, 2015, 2018
Reed Elsevier: Elsevier 1977
Reesink 1966

Royal Dutch Shell: Koninklijke Shell, Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij
1956, 1961, 1969, 1982, 1994, 2000, 2019
Samas 1979
SBM Offshore 2016
Schiphol 2006, 2011, 2014, 2017
Schuitema 1971
Sligro Food Group 2002, 2015, 2019
Sphinx 1986
Stad Rotterdam 1966
Stoomvaart Mij Nederland 1956
Swinkels Family Brewers 2020
Tennet Holding 2019
TKH Group: 2017
Twentsche Bank 1960
Thomassen & Drijver 1961, 1967
Unilever: Naarden 1969, Unilever 1970, 1980, 2001
Van Lanschot Kempen 2020
Vesteda 2009
Vihamij 1963
VNU 1968, 1993
Volksbank, de 2016
Wegener 1991
Wessanen: BolsWessanen 1972
Wolters Kluwer: ICU/Informatie en Communicatie Unie 1976, Kluwer 1971

Overig

Het secretariaat van de jury wordt gevoerd door de redactie van Het Financieele Dagblad.

Voor meer informatie:

Pim Kakebeeke

(T) 06 – 54 61 31 66

(E) pim.kakebeeke@fd.nl